

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร

FACTORS AFFECTING RETIREMENT SAVINGS OF GOVERNMENT TEACHERS
AND PRIVATE SCHOOL TEACHERS IN BANGKOK

ศตพร ปูกองไชย¹ และ สิริทิพร อินทุวงศ์¹

¹วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์

Sataporn Pookongchai¹ and Sittiporn Intuwonges¹

¹College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

(Received: January 31, 2020; Revised: February 23, 2020; Accepted: February 26, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชน จำนวน 649 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลจากการศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการออมเพื่อการเกษียณอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) สมการพยากรณ์การออมเพื่อการเกษียณอายุคือ

สมการรูปคะแนนดิบ

$$Y = -2.048 + 1.506 (\text{ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน}) + 1.316 (\text{การคิดเชิงบัญชี}) + 0.729 (\text{ระยะเวลาในการออม})$$

สมการรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.173 (\text{ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน}) + 0.153 (\text{การคิดเชิงบัญชี}) + 0.113 (\text{ระยะเวลาในการออม})$$

คำสำคัญ: ปัจจัย, การออมเพื่อการเกษียณอายุ, ข้าราชการครู, ครูโรงเรียนเอกชน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study factors affecting retirement savings of government teachers and private school teachers in Bangkok. The sample used in this study were 649 government teachers and private school teachers in Bangkok. The research instrument was a five - rating scale questionnaire. The statistical analysis comprised frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, and Stepwise Multiple Regression

Analysis. The findings were as follows. 1) The factors affecting retirement savings of government teachers and private school teachers in Bangkok, in general was rated at a moderate level. 2) There was a positive correlation between factors and retirement savings of government teachers and private school teachers in Bangkok at statistical significance level of .01. 3) The predicting equation of retirement savings;

The equation of raw score is

$$Y = -2.048 + 1.506 (\text{Sufficiency of current income}) + 1.316 (\text{Mental account}) + 0.729 (\text{Savings period})$$

The equation of standard score is

$$Z = 0.173 (\text{Sufficiency of current income}) + 0.153 (\text{Mental account}) + 0.113 (\text{Savings period})$$

Keywords: Factor, Retirement Savings, Government Teacher, Private School Teacher

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) อย่างเต็มรูปแบบในปี 2564 กล่าวคือ มีสัดส่วนของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด (สุลิตยา อธิระชัยศิริกุล และคณะ, 2561) ซึ่งเป็นประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค แต่เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์การออมที่ธนาคารโลก (World Bank) วิเคราะห์ไว้ พบว่า ภาคครัวเรือนของไทยมีสัดส่วนการออมในระดับต่ำเพียงร้อยละ 8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (เกษมศรี ปุชนียวงศ์, 2558) สะท้อนให้เห็นว่าภาคครัวเรือนของไทยยังให้ความสำคัญกับการออมน้อยเกินไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

อาชีพครู ถือเป็นอาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นกลุ่มอาชีพผู้ให้ความรู้ ให้การศึกษา แก่เยาวชนที่จะกลายเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต โดยอาชีพข้าราชการครูมีความแตกต่างกับอาชีพครูโรงเรียนเอกชน เพราะข้าราชการครูจะได้สิทธิประโยชน์ที่ได้จากการประกอบอาชีพมากกว่าครูโรงเรียนเอกชน รวมถึงได้รับการส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุงให้ข้าราชการครูได้รับเงินเดือน สิทธิสวัสดิการที่ได้รับ สามารถลดภาระทางการเงินได้ มีเงินบำเหน็จ บำนาญ ทำให้เมื่อเกษียณอายุไปก็ยังคงมีรายได้ส่วนหนึ่งไว้ในการดำรงชีพ สามารถดูแลตนเองภายหลังเกษียณอายุได้โดยไม่ต้องทำงาน แต่ปัญหาที่พบจากการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัย พบว่าข้าราชการครูก็ยังเป็นกลุ่มอาชีพที่มีหนี้สินอยู่เป็นจำนวนมาก การวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่สาเหตุของการเกิดภาระหนี้สินของข้าราชการครูอาจเกิดมาจากความไม่รอบคอบในการใช้เงิน และขาดการวางแผนทางการเงิน ในขณะที่ครูโรงเรียนเอกชนกลับเผชิญปัญหาเดียวกัน เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายให้การคุ้มครองและความเป็นธรรมเกี่ยวกับการกำหนดค่าจ้างและสิ่งตอบแทน จึงทำให้ในบางครั้งมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายและเกิดปัญหาหนี้สินตามมา ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีพหลังจากการเกษียณอายุอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

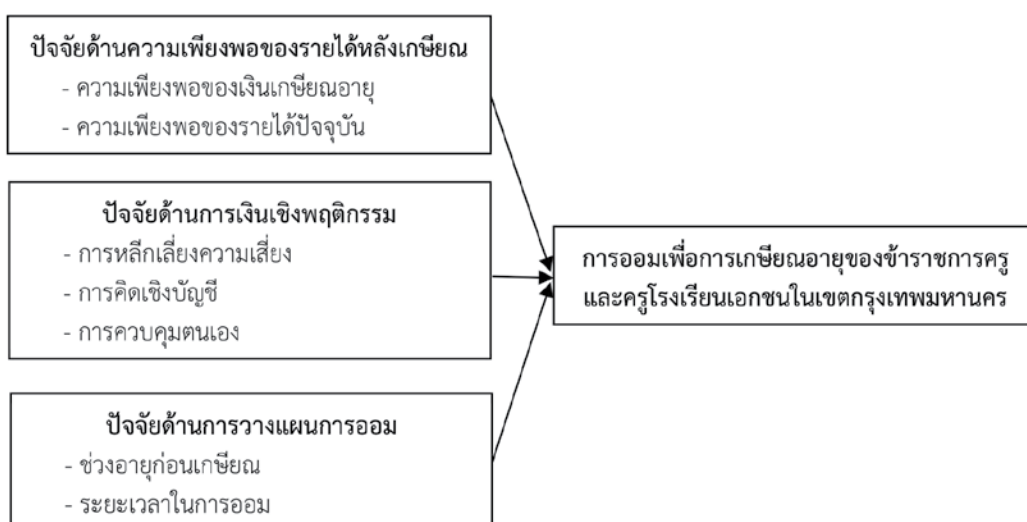
จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลจากการวิจัยนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการออมเพื่อการเกษียณอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเพียงพอของรายได้ ปัจจัยด้านการเงินเชิงพฤติกรรม ปัจจัยด้านการวางแผนการออม และการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านความเพียงพอของรายได้หลังเกษียณ ประกอบด้วย ความเพียงพอของเงินเกษียณอายุ และความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน 2) ปัจจัยด้านการเงินเชิงพฤติกรรม ประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การคิดเชิงบัญชี และการควบคุมตนเอง 3) ปัจจัยด้านการวางแผนการออม ประกอบด้วย ช่วงอายุก่อนเกษียณ และระยะเวลาในการออม แสดงดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 71,317 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) กำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1967) ณ ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำ จำนวน 398 คน โดยผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนตัวอย่างให้มากกว่าที่กำหนดไว้ เพื่อให้การประมาณค่าทางสถิติมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น เป็นจำนวนทั้งสิ้น 649 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างชั้นภูมิ (Stratified random sampling) แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประเภทสังกัดครูในเขตกรุงเทพมหานคร	ประเภทการออมเพื่อการเกษียณอายุ		รวม (คน)
	การออมแบบหักบัญชีเงินเดือน (คน)	การออมแบบจัดสรรด้วยตนเอง (คน)	
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	116	101	217
กรุงเทพมหานคร	67	98	165
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	84	183	267
ภาพรวม	267	382	649

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ระดับตำแหน่งงาน รายได้ต่อเดือน และการออมเพื่อการเกษียณอายุ มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านความเพียงพอของรายได้หลังเกษียณ ประกอบด้วย ความเพียงพอของเงินเกษียณอายุ และความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน 2) ปัจจัยด้านการเงินเชิงพฤติกรรม ประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การคิดเชิงบัญชี และการควบคุมตนเอง 3) ปัจจัยด้านการวางแผนการออม ประกอบด้วย ช่วงอายุก่อนเกษียณ และระยะเวลาในการออม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีตัวเลือก 5 ระดับ โดยมีลักษณะการตอบตั้งแต่ “น้อยที่สุด” จนถึง “มากที่สุด”

โดยแบบสอบถามชุดนี้ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน โดยข้อคำถามในแบบสอบถามฉบับนี้ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (try out)

ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยสูตรของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.918 (ดังตารางที่ 2) สรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสมที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
ปัจจัยด้านความเพียงพอของรายได้หลังเกษียณ	0.880
1. ความเพียงพอของเงินเกษียณอายุ	0.956
2. ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน	0.845
ปัจจัยด้านการเงินเชิงพฤติกรรม	0.930
1. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง	0.856
2. การคิดเชิงบัญชี	0.938
3. การควบคุมตนเอง	0.815
ปัจจัยด้านการวางแผนการออม	0.764
1. ช่วงอายุก่อนเกษียณ	0.717
2. ระยะเวลาในการออม	0.768
ภาพรวม	0.918

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนจากการติดตามด้วยตนเองทั้งหมดจำนวน 649 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ตามขนาดตัวอย่างที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยกำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 138 คน (ร้อยละ 21.3) เพศหญิง จำนวน 511 คน (ร้อยละ 78.7) โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี (จำนวน 167 คน, ร้อยละ 25.7) มีสถานภาพสมรสแล้ว (จำนวน 361 คน, ร้อยละ 55.6) จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (จำนวน 449 คน, ร้อยละ 69.2) มีตำแหน่งงานเป็นครูชำนาญการพิเศษ (จำนวน 211 คน, ร้อยละ 32.5) มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท (จำนวน 242 คน, ร้อยละ 37.3) และมีสัดส่วนการออมเพื่อการเกษียณอายุโดยเฉลี่ยร้อยละ 9.23 จากรายได้ต่อเดือนของตนเอง

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร	$\bar{x}$	SD	แปลผล
ปัจจัยด้านความเพียงพอของรายได้หลังเกษียณ	3.29	0.74	ปานกลาง
1. ความเพียงพอของเงินเกษียณอายุ	3.41	0.82	ปานกลาง
2. ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน	3.13	0.86	ปานกลาง
ปัจจัยด้านการเงินเชิงพฤติกรรม	3.42	0.55	ปานกลาง
1. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง	3.49	0.58	ปานกลาง
2. การคิดเชิงบัญชี	3.31	0.87	ปานกลาง
3. การควบคุมตนเอง	3.45	0.70	ปานกลาง
ปัจจัยด้านการวางแผนการออม	3.30	0.92	ปานกลาง
1. ช่วงอายุก่อนเกษียณ	3.55	0.93	มาก
2. ระยะเวลาในการออม	3.05	0.98	ปานกลาง
ภาพรวม	3.36	0.50	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านการเงินเชิงพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการวางแผนการออม และปัจจัยด้านความเพียงพอของรายได้หลังเกษียณ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเพียงพอของรายได้ ปัจจัยด้านการเงินเชิงพฤติกรรม ปัจจัยด้านการวางแผนการออม และการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเพียงพอของรายได้ ปัจจัยด้านการเงินเชิงพฤติกรรม และปัจจัยด้านการวางแผนการออม และการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7
Y	1							
X1	0.145**	1						
X2	0.255**	0.561**	1					
X3	0.498**	0.242**	0.339**	1				
X4	0.218**	0.252**	0.290**	0.257**	1			
X5	0.229**	0.324**	0.369**	0.365**	0.638**	1		
X6	0.298**	0.156**	0.215**	0.119**	0.313**	0.145**	1	
X7	0.190**	0.217**	0.333**	0.125**	0.127**	0.227**	0.544**	1

หมายเหตุ: ** $p < 0.01$ โดยกำหนดให้ Y = การออมเพื่อการเกษียณอายุ; X1 = ความเพียงพอของเงินเกษียณอายุ; X2 = ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน; X3 = การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง; X4 = การคิดเชิงบัญชี; X5 = การควบคุมตนเอง; X6 = ช่วงอายุก่อนเกษียณ; X7 = ระยะเวลาในการออม

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการออมเพื่อการเกษียณอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.119 – 0.638 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด คือ การคิดเชิงบัญชี (X4) กับการควบคุมตนเอง (X5) ส่วนตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (X3) กับช่วงอายุก่อนเกษียณ (X6) โดยตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำถึงต่ำมาก ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.50 ยกเว้นตัวแปรบางคู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.51 – 0.70 (Hinkle, 1998) ได้แก่ ตัวแปรความเพียงพอของเงินเกษียณอายุ (X1) กับความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน (X2) ตัวแปรการคิดเชิงบัญชี (X4) กับการควบคุมตนเอง (X5) และตัวแปรช่วงอายุก่อนเกษียณ (X6) กับระยะเวลาในการออม (X7)

4. ผลการสร้างสมการพยากรณ์การออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นต้น แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 5 – 8

ตารางที่ 5 แสดงค่า Tolerance และ VIF ของตัวแปรพยากรณ์

ตัวแปรพยากรณ์	Tolerance	VIF
ปัจจัยด้านความเพียงพอของรายได้หลังเกษียณ		
1. ความเพียงพอของเงินเกษียณอายุ (X1)	0.667	1.498
2. ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน (X2)	0.587	1.705
ปัจจัยด้านการเงินเชิงพฤติกรรม		
1. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (X3)	0.815	1.227
2. การคิดเชิงบัญชี (X4)	0.580	1.725
3. การควบคุมตนเอง (X5)	0.515	1.942
ปัจจัยด้านการวางแผนการออม		
1. ช่วงอายุก่อนเกษียณ (X6)	0.692	1.446
2. ระยะเวลาในการออม (X7)	0.648	1.543

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรพยากรณ์มีค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.515 – 0.815 และ VIF มีค่าระหว่าง 1.227 – 1.942 โดยค่าทั้ง 2 อยู่ในเกณฑ์ที่ถือว่าตัวแปรต้นมีความสัมพันธ์กันน้อย จึงถือได้ว่าตัวแปรพยากรณ์ที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้ ไม่เกิดปัญหาตัวแปรต้นสัมพันธ์กันมาก (Multicollinearity) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยที่กำหนดให้ค่า Tolerance ต้องมีค่ามากกว่า 0.10 และค่า VIF ต้องน้อยกว่า 10 (กลายาวณิชบัญชา, 2556)

ตารางที่ 6 สมการพยากรณ์การออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ลำดับที่	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	ร้อยละความผันแปร
1	ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน (X2)	0.255	0.065	6.50
2	ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน (X2) การคิดเชิงบัญชี (X4)	0.296	0.085	8.50
3	ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน (X2) การคิดเชิงบัญชี (X4) ระยะเวลาในการออม (X7)	0.314	0.095	9.50

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าสมการพยากรณ์การออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน (X2) เป็นตัวแปรแรกที่น่าเข้าสมการและสามารถอธิบายความผันแปรของการออมเพื่อการเกษียณอายุได้ร้อยละ 6.50 ($R^2 = 0.065$)

ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่สอง ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน (X2) และการคิดเชิงบัญชี (X4) สามารถอธิบายความผันแปรของการออมเพื่อการเกษียณอายุได้ร้อยละ 8.50 ($R^2 = 0.085$)

ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่สาม ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน (X2) การคิดเชิงบัญชี (X4) และระยะเวลาในการออม (X7) สามารถอธิบายความผันแปรของการออมเพื่อการเกษียณอายุได้ร้อยละ 9.50 ($R^2 = 0.095$)

ตารางที่ 7 แสดงค่าความแปรปรวนในการพยากรณ์การออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p
สมการถดถอย	3,586.406	3	1,195.469	23.581*	0.000
ความคลาดเคลื่อน	32,699.461	645	50.697		
รวม	36,285.867	648			

หมายเหตุ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าความแปรปรวนในการพยากรณ์การออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวแปร ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน (X2) การคิดเชิงบัญชี (X4) และระยะเวลาในการออม (X7) สามารถอธิบายความผันแปรของการออมเพื่อการเกษียณอายุได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรพยากรณ์

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E. b	β	t	p
ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน (X2)	1.506	0.358	0.173	4.205*	0.000
การคิดเชิงบัญชี (X4)	1.316	0.335	0.153	3.924*	0.000
ระยะเวลาในการออม (X7)	0.729	0.256	0.113	2.845*	0.005
ค่าคงที่ (Constant) = -2.048					

หมายเหตุ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ปัจจุบัน (X2) การคิดเชิงบัญชี (X4) และระยะเวลาในการออม (X7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ (b) คือ 1.506, 1.316 และ 0.729 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) คือ 0.173, 0.153 และ 0.113 ตามลำดับ โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์การออมเพื่อการเกษียณอายุ

ของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = -2.048 + 1.506 (\text{ความพึงพอใจของรายได้ปัจจุบัน}) + 1.316 (\text{การคิดเชิงบัญชี}) + 0.729 (\text{ระยะเวลาในการออม}) \text{ หรือ}$$

$$Y = -2.048 + 1.506 (X_2) + 1.316 (X_4) + 0.729 (X_7)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.173 (\text{ความพึงพอใจของรายได้ปัจจุบัน}) + 0.153 (\text{การคิดเชิงบัญชี}) + 0.113 (\text{ระยะเวลาในการออม}) \text{ หรือ}$$

$$Z = 0.173 (X_2) + 0.153 (X_4) + 0.113 (X_7)$$

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยด้านการเงินเชิงพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนจะพิจารณาถึงการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (risk avoid) ที่จะเกิดขึ้นกับเงินของตนเอง การคิดเชิงบัญชี (Mental account) ที่ประเมินผลลัพธ์ของการตัดสินใจในกิจกรรมที่มีเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง และการควบคุมตนเอง (Self control) ในการใช้จ่ายใช้สอยโดยคำนึงถึงความจำเป็น เพื่อจัดสรรรายได้บางส่วนสำหรับการออมเพื่อการเกษียณอายุ สอดคล้องกับงานของ กุลธรรมากร ตั้งทิวาพร (2555) พบว่า การเงินเชิงพฤติกรรมมีผลต่อการออมของบุคคลในวัยทำงาน โดยบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการออมมากที่สุดคือตนเอง ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีระดับการใช้ชีวิตโดยใช้หลักการคิดเชิงบัญชีอยู่ในระดับสูง และมีรูปแบบการออมในรูปของบัญชีเงินฝากธนาคารเนื่องจากมีความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ

2. สมการพยากรณ์การออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรความพึงพอใจของรายได้ปัจจุบัน มีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การออมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้ส่วนบุคคล หากเป็นผู้ที่มีรายได้สูงย่อมสามารถออมเงินได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย และถ้ารายได้เพิ่มสูงขึ้นการออมจะเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพัตรา สมวงศ์ และ บังอร สวัสดิ์สุข (2559) พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อการออมเงินเพื่อวัยเกษียณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานของ นิภาพร เกิดมลายี และ มนัสสินี บุญมีศรีสง่า (2560) พบว่า รายได้ต่อเดือนมีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของข้าราชการครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานของ อนงนาฏ ศุภกิจวนิชกุล และ ประสพชัย พสุนนท์ (2559) พบว่า พฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุมีความสัมพันธ์กับรายได้ของบุคลากรทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้าราชการครูและครูโรงเรียนเอกชน โดยส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับการออมเพื่อการเกษียณอายุอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่ายังมีบุคลากรบางส่วนที่ไม่ได้ให้ความสนใจและไม่มีความรู้ในเรื่องของการออมมากนัก ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตในภายภาคหน้า ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณอายุ เพื่อวางแผนการออมที่ถูกต้องและรับมือกับปัญหาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นภายหลังเกษียณอายุ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการเงินเชิงพฤติกรรม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตและนำความรู้ที่ได้นั้นไปปรับใช้กับตนเอง รวมถึงนำความรู้ที่ได้ไปเป็นที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำต่อบุคคลอื่นๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาสาเหตุเชิงลึกของกลุ่มอาชีพครูในการเลือกรูปแบบการออมเพื่อการเกษียณอายุ ซึ่งจะช่วยให้สามารถรู้ถึงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับพฤติกรรมการออมและการบริหารการเงิน นอกจากนี้ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มอาชีพอื่น เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับกลุ่มอาชีพครูว่ามีลักษณะที่แตกต่างหรือไม่ อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชบัญชา. (2556). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลธูกัน ตั้งทิวาพร. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของบุคคลวัยทำงาน: กรณีศึกษาพนักงานธนาคาร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกษมศรี ปุชนียวงศ์. (2558). การตระหนักรู้และพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่มบุคคลช่วงอายุระหว่าง 25 – 35 ปี. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิภาพร เกิดมัลย์ และ มนัสสินี บุญมีศรีสง่า. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของข้าราชการครูในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 ราชมงคลสร้างสรรค์กับนวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0, หน้า 1440-1451. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). สถิติการศึกษาประจำปี 2559. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุพัตรา สมวงศ์ และ บังอร สวัสดิ์สุข. (2559). ศึกษาการออมเงินเพื่อวัยเกษียณของลูกค้านาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) จังหวัดพะเยา. ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 สร้างเสริมวิทยาการผสมผสานวัฒนธรรมไทย ก้าวอย่างมั่นใจเข้าสู่ AC, หน้า 767-779. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชธานี.

พสุลียา อีระธัญศิริกุล และคณะ. (2561). เทคนิคการออมเพื่อการเกษียณ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 37(3), 193-206.

อนงนาฏ ศุภกิจวณิชกุล และ ประสพชัย พสุนนท์. (2559). การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมกับการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษาบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal**, 9(2), 375-389.

Hinkle, D. E. (1998). **Applied Statistics for the Behavior Sciences**. Boston: Houghton Mifflin.

Yamane, T. (1967). **Statistics, An Introductory Analysis**. (2nd Ed.). New York: Harper and Row.